یاسای وەزارەتی مافی مرۆڤ لە هەرێمی کوردستانی عێراقیدا

بە ناوی خوای بەخشندەو میهرەبان
بە ناوی گەلەوە
ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق
ژمارەی دەرهێنان: ٢
رۆژی دەرهێنان: ٢٠٠١/٤/٣

پشت بە حوکمەکانی برگە (١)ی ماددەی (٥٦)و ماددەی (٥٣)لە یاسای ژمارە (١)ی هەموارکراوی ساڵی (١٩٩٢)و لەسەر داواکاریی ئەنجومەنی وەزیران و ئەو یاساکارییەش کە ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق لە دانیشتنی ژمارە(٤)ی رۆژی (٢٠٠١/٤/٢)یدا کردوویەتی و، ئەو دەسەڵاتەش کە بەپێی برگە (٣)ی ماددەی دووەمی یاسای ژمارە (١٠)ی ساڵی ١٩٩٧ پێمان دراوە بریاری دەرهێنانی ئەم یاسایەمان دا:

یاسای ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٠١
یاسای وەزارەتی مافی مرۆڤ لە هەرێمی کوردستانی عێراقیدا

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم دەسەواژانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە:

هەرێم: هەرێمی کوردستانی ـ عێراق.

ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان.

وەزارەت: وەزارەتی مافی مرۆڤ.

بەڵگەنامەکانی مافی مرۆڤ: جارنامەی جیهانیی مافی مرۆڤ و هەردوو پەیمانە نێو دەوڵەتییەکان و وپرۆتۆکۆڵە پاشبەندەکانی و بەڵگەنامەو رێکەوتننامەکانی دیکەش کە پێوەندییان بە مافی مرۆڤەوە هەیە و لەگەڵ دابودەستوور و مەبادیئی کۆمەڵگەی کوردستاندا دەلوێ و دەگونجێ.

ماددەی دووەم:

ئەم وەزارەتە وەدی هێنانی ئەم ئامانج و ئەرک و فرمانانە دەگرێتە ئەستۆ.

١- راوێژ و رای خۆی دەربارەی مافی مرۆڤ دەخاتە بەردەم ئەنجومەنی وەزیران و هەموو لایەنە رەسمی و غەیرە رەسمییەکانی هەرێم.

٢- بلاوکردنەوەی رۆشنبیریی تایبەت بە مافی مرۆڤ و وەئاگاهێنان و چاوکردنەوەی هەموو چین و توێژەکانی کۆمەڵگەی کوردستان لەم رووەوە، هەروەها، کۆشش کردن لەپێناو چەسپاندن و ریشاژۆکردنی ماناکانی لێ بووردەیی و هاوکاریی کۆمەلایەتی و دابودەستوورو دروشمی کۆمەڵگەی مەدەنیدا.

٣- لەبەر رۆشنایی بەڵگەنامەکانی مافی مەدەنی وسیاسی و ئابووری و کۆمەلایەتی و رۆشنبیریی مرۆڤ و بەڵگەنامە و رێکەوتننامەی دیکەش کە پێوەندییان بە مافی مرۆڤەوە هەیە ولەگەڵ دروشم و دابودەستووری کۆمەڵگەی کوردستاندا لەبارەو دەگونجێ، دراسەتنامەو لێکۆڵینەوەی دەوری لەمەڕ چۆنێتی چاکترکردنی هەلومەرجی مافی مرۆڤ و چۆنێتیی بەهێز کردن و رێزدار کردنی یەوە ئامادە دەکات.

٤- موراقەبەی هەموو یاساکارییەکی نیشتمانی دەکا تا دڵنیا بێ لەوەی کە لەگەڵ سەرەتاکانی مافی مرۆڤ و ئازادییە بنیچەکانیدا لەباربن.

٥- هەڵسەنگاندنی رەفتاری دام و دەزگا رەسمی وغەیرە رەسمییەکانی هەرێم بۆ ئەوەی بزانێ تا چەند ئیلتیزامیان بە حوکمەکانی بەڵگەنامەگەلی تایبەت بە مافی مرۆڤەوە گرتووە، لەو رووەوە راپۆرت بۆ سەرۆکایەتیی ئەنجومەنی وەزیران پێشکەش دەکات.

٦- سەردان و پشکنینی بەندیخانە و جێگاکانی دەستبەسەرو گیراوەکان بەشێوەیەکی دەوری و ئامادەکردنی راپۆرت لەبارەی باردۆخی بەندی و گیراوو دەستبەسەرەکانەوە.

٧- هاوکۆمەکی لەگەڵ رێکخراوەکانی خەمخۆری مافی مرۆڤ و حزبگەلی سیاسی و کۆمەڵەی ئابووری و کۆمەلایەتی و هزری و هەموو

هاووڵاتیانیش لەهەرێمدا، بەجۆرێکی ئەوتۆ کە بەسەلامەتی ڕێکەوتننامە نێو دەوڵەتییەکان و یاساکارییەکانی تایبەت بە مافی مرۆڤ لە هەرێمدا مسۆگەر بکرێ.

٨- بەهاوکۆمەکی و بە تەگبیر لەگەڵ ڕێکخراوە نێو دەوڵەتییە پێوەندیدارەکان و لایەنە پێوەندیدارەکاندا لەبواری مافی مرۆڤدا دەکەوێتە چالاکی و، ئەو پێشێلکاری ورەفتارە نامرۆڤییانەش دەخاتەڕوو کە دەرهەق بە گەلی کوردستان بەرپادەکرێ.

٩- لەمەڕ حەقیقەتی بارودۆخی مافی مرۆڤ و بزاڤی وەزارەتەکەش، لەم ڕووەوە، ساڵانە ڕاپۆرتێ ئامادە دەکا و پێشکەش بەسەرۆکایەتیی ئەنجومەنی وەزیران و ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی ـ عێراقی دەکات.

ماددەی سێیەم:

وەزیر: سەرۆکی باڵای وەزارەتەکەو، بەرپرسی وەبەرکارخستنی سیاسەتەکەیەتی و، بەرپرسی سەرپەرشتی و ریقابەکردنی لایەنی وەبەرکارخستنی ڕێکەوتننامە نێو دەوڵەتی و یاساکارییە ناوخۆییەکانیشەو، هەر بڕیارو فەرمان و ڕێنماییەکیش پێوەندیی بە ئەرکوفرمان وپێکهاتە و پسپۆڕایەتی و کاروباری دیکەی وەزارەتەکەوە هەیە، هەمووی، لەلایەن خۆبەوە دەردەچێ.

ماددەی چوارەم:

پێکهێنەرەکانی وەزارەتەکە:

پێکهێنەرەکانی ئەمانەن:

١- مەکتەبی وەزیر.

٢- بەڕێوەبەریی گشتیی دیوان.

٢- بەڕێوەبەریی گشتیی کاروباری مافی مرۆڤ.

٤- ڕاوێژکاران: دەبێ لە پێنج کەس زیاتر نەبن.

ماددەی پێنجەم:

پێکهێنەرەکانی ئەم وەزارەتە بە ئاودامانی بەپێرۆ دیاردەکرێن.

ماددەی شەشەم:

هەر دەقێ پێچەوانەی حوکمەکانی ئەم یاسایە بێت کاری پێ ناکرێ.

ماددەی حەوتەم:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران حوکمەکانی ئەم یاسایە بخەنە بەرکار.

ماددەی هەشتەم:

ئەم یاسایە، لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە(وەقایعی کوردستان)دا، دەخرێتە بەرکار.

د.ڕۆژ نوری شاوەیس
سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

«هۆکارە زەروورەکان»

لەبەر ئەو چەوساندنەوە سیاسی و ئابووری و ڕۆشنبیرییەی کە گەلی کوردستان پێوەی دەناڵی و، لەبەر بێ بەشی و هەناسە ساردیی لەو مافە بنیچەییانەی کە بەڵگەنامەگەلی نێودەوڵەتی ئیقراری کردووەو، ئەو هەڵپەو هەڵمەتە سەرکوتکارو جینۆسایدەی کە دووچاری بووە، ئینجا لەبەر ئەو هەلومەرجە سنگ فراوانیەش کە لەسێبەرو سایەی ئەزموونی فیدرالیزمی کوردستاندا بۆ مافی مرۆڤ ونرخ وپلەوپایەی شارستانی وبنیادنانی هزرو مانای سەربەستی و ئازادیی مرۆڤ و وەدیهێنانی مافەکانیدا ڕەخساوەو بۆ ئەوەش کە بتوانێ بەبێ ترس و دڵەڕاوکێ داوای ئەو مافانەی بکاو، لە پێناوی بەهێزکردن و گەشەپێدانی ڕەفتاری دیموکراسیدا، بەزەروور زانرا کە ئامرازێ بۆ ڕێکخستن و وەدیهێنانی ئەو مافانە بێتەکایەوە، ئەمەش پێویستیی بەوەکرد کە وەزارەتی مافی مرۆڤ دابنرێ. لەبەر ئەوە ئەم یاساکارییە کرا.